

Iwona
Zysnarska

Uczestnictwo rolników w systemach jakości żywności PROW 2007-2013

PROW 2007-2013

POZNAŃ 2007

Wydawca:
Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie,
Oddział w Poznaniu
61-659 Poznań, ul. Winogrody 63
www.cdr.gov.pl/poznan
e-mail: poznan@cdr.gov.pl

”Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Pomocy Technicznej Planu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2004-2006“.

Opracowanie graficzne i projekt okładki: Alicja Zygmantowska
Skład komputerowy: Sylwia Sznajder

ISBN 978-83-60232-16-3

Druk:
Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie,
Oddział w Poznaniu
61-659 Poznań, ul. Winogrody 63
tel. 061 823-20-81, fax 061 820-19-71
zlec. nr 22/2007, nakład 2000 egz.

Cel działania

1. Poprawa jakości produkcji i produktów rolnych przeznaczonych do spożycia przez ludzi.
2. Zwiększenie spożycia żywności wysokiej jakości.
3. Wsparcie rolników wytwarzających żywność wysokiej jakości.

Zakres działania

Działanie jest realizowane na całym terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Opis działania

Cel działania realizowany jest poprzez wsparcie rolników uczestniczących w dobrowolnych systemach dotyczących jakości żywności:

1. Systemy wspólnotowe:

- a) **System Chronionych Nazw Pochodzenia i Chronionych Oznaczeń Geograficznych** w rozumieniu rozporządzenia Rady (EWG) nr 510/2006 z dnia 20 marca 2006 r. w sprawie ochrony oznaczeń geograficznych i nazw pochodzenia produktów rolnych i środków spożywczych;
- b) **System Gwarantowanych Tradycyjnych Specjalności** w rozumieniu rozporządzenia Rady (EWG) nr 509/2006 z dnia 20 marca 2006 r. w sprawie produktów rolnych i środków spożywczych będących gwarantowanymi tradycyjnymi specjalnościami;
- c) **produkcja ekologiczna** w rozumieniu rozporządzenia Rady (EWG) nr 2092/91 z dnia 24 czerwca 1991 r. w sprawie produkcji ekologicznej produktów rolnych oraz znakowania produktów rolnych i środków spożywczych.

2. Systemy krajowe:

- a) ***Integrowana produkcja (IP)*** w rozumieniu ustawy o ochronie roślin z dnia 18 grudnia 2003 r. (*Dz. U. z 2004 r. Nr 11, poz. 94 z późn. zm.*);
- b) ***inne krajowe systemy jakości*** spełniające wszystkie, określone w rozporządzeniu Komisji (WE) nr 1974/2006 ustanawiającym szczegółowe zasady stosowania rozporządzenia Rady (WE) nr 1698/2005 w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW), wymienione poniżej kryteria.
- Specyfika produktu końcowego wyprodukowanego w ramach takich systemów wynika ze szczegółowych obowiązków dotyczących metod rolnictwa, które gwarantują: szczególne cechy łącznie z procesem produkcyjnym; lub jakość produktu końcowego, która w sposób znaczący przewyższa handlową jakość produktów w zakresie zdrowia publicznego, zdrowia zwierząt i roślin, warunków utrzymania zwierząt i ochrony środowiska naturalnego.
  - Systemy obejmują obowiązujące specyfikacje produktów, a zgodność z tymi specyfikacjami weryfikowana jest przez niezależną jednostkę kontrolującą.
  - Systemy są otwarte dla wszystkich producentów.
  - Systemy są przejrzyste i zapewniają pełną możliwość identyfikacji pochodzenia produktów.
  - Systemy odpowiadają bieżącym lub przewidywanym możliwościom rynkowym.

Beneficjent

Producent rolny - osoba fizyczna, osoba prawna lub jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej, która została wpisana do ewidencji producentów na podstawie ustawy z dnia 18 grudnia 2003 r. o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności (*Dz. U. z 2004 r. Nr 10, poz. 76*)

oraz wytwarza produkty uczestniczące w systemach jakości żywności.

Wysokość wsparcia

Maksymalne stawki wsparcia dla producenta rolnego uczestniczącego w danym systemie:

1. System Chronionych Nazw Pochodzenia, Chronionych Oznaczeń Geograficznych i Gwarantowanych Tradycyjnych Specjalności – **3200 zł (819,7 euro)/rok** przez pięć lat.
2. Rolnictwo ekologiczne – **996 zł (255,1 euro)/rok** przez pięć lat.
3. Integrowana produkcja – **2750 zł (704,4 euro)/rok** przez pięć lat – w przypadku tego systemu suma kosztów jego wprowadzania i składki na rzecz grupy producentów, bez uwzględniania kosztów kontroli zewnętrznej zwracana jest do kwoty **750 zł (192,1 euro) na rok**.

Wysokość wsparcia nie przekracza równowartości 3 000 euro rocznie na gospodarstwo zgodnie z załącznikiem do rozporządzenia Rady (WE) nr 1698/2005 w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW).

Producent rolny otrzymuje wsparcie na podstawie kosztów rzeczywiście poniesionych. Wsparcie jest wypłacane po roku uczestnictwa w systemie przez okres maksymalnie 5 lat.

Stawki wsparcia zostały oszacowane na podstawie kosztów stałych związanych z uczestnictwem producenta rolnego w poszczególnych systemach jakości żywności. Koszty te obejmują opłaty roczne, w tym składki na rzecz grup producentów związane z udziałem w systemie oraz koszty kontroli w ramach poszczególnych systemów. Składki mogą być płacone wyłącznie na rzecz grup producentów, które dostarczają producentom rolnym zrzeszonym w tych grupach odpowiednich usług wynikających z uczestnictwa w systemach

jakości żywności. W przypadku produkcji integrowanej zwraca się również koszty związane z wejściem do systemu.

Lista produktów kwalifikujących się do pomocy

1. Wsparcie w ramach opisywanego działania mogą uzyskać wyłącznie producenci wytwarzający **produkty:**

a) **których nazwy zostały zarejestrowane jako Chroniona Nazwa Pochodzenia (ChNP) lub Chronione Oznaczenie Geograficzne (ChOG)** w rozumieniu rozporządzenia Rady (EWG) nr 510/2006 z dnia 20 marca 2006 r. w sprawie ochrony oznaczeń geograficznych i nazw pochodzenia produktów rolnych i środków spożywczych, lub

b) **które zostały zarejestrowane jako Gwarantowana Tradycyjna Specjalność (GTS)** w rozumieniu rozporządzenia Rady (EWG) nr 509/2006 z dnia 20 marca 2006 r. w sprawie produktów rolnych i środków spożywczych będących gwarantowanymi tradycyjnymi specjalnościami, oraz są produktami rolnymi wymienionymi w załączniku I do Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską i są przeznaczone do spożycia przez ludzi.

Obecnie na poziomie krajowym są rozpatrywane lub też zostały już zaakceptowane i przesłane do Komisji Europejskiej następujące, spełniające ww. wymagania, wnioski o rejestrację we wspólnotowym systemie jakości żywności:

- **jako Chroniona Nazwa Pochodzenia:** bryndza podhalańska (rozporządzenie Komisji (WE) nr 642/2007), oscypek (opublikowany w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej zgodnie z art. 6 ust. 2 rozporządzenia Rady (EWG) nr 510/2006), redykołka, podkarpacki miód spadziowy, wiśnia nadwiślanka, karp zatorski, miód drahimski (wnioski przekazane do Komisji Europejskiej), lipiec białowieski, „miód z Sejneńszczyzny” lub „miód z Łódzkiej”, śliwka szydłowska, fasola wrzawska (wnioski rozpatrywane na poziomie krajowym);

- **jako Chronione Oznaczenie Geograficzne:** miód wrzosowy z Borów Dolnośląskich, kielbasa lisecka, wielkopolski ser smażony, „truskawka kaszubska” lub "kaszëbskô malëna", suska sechłońska, miód kurpiowski, fasola korczyńska, jabłka łąckie (wnioski przekazane do KE);
- **jako Gwarantowana Tradycyjna Specjalność:** staropolski miód pitny czwórniak, staropolski miód pitny trójniak, staropolski miód pitny dwójniak, staropolski miód pitny półtorak, olej rydzowy, kielbasa myśliwska, kabanosy, kielbasa jałowcowa (wnioski przekazane do KE).

Do wsparcia w ramach działania uprawnieni będą producenci rolni wytwarzający także inne produkty rolne, które zostaną zarejestrowane jako chroniona nazwa pochodzenia, chronione oznaczenie geograficzne lub gwarantowana tradycyjna specjalność.

2. Produkty rolnictwa ekologicznego, roślinne i zwierzęce, wyprodukowane zgodnie z wymogami rozporządzenia Rady (EWG) nr 2092/91 z dnia 24 czerwca 1991 r. w sprawie produkcji ekologicznej produktów rolnych oraz znakowania produktów rolnych i środków spożywczych oraz przetwory i wyroby wyprodukowane lub wytworzone z ww. produktów.

3. Produkty integrowanej produkcji (IP) w rozumieniu Ustawy o ochronie roślin z (*Dz.U. z 2004 r. Nr 11, poz. 94 z późn. zm.*) obejmują wyłącznie nieprzetworzone produkty pochodzenia roślinnego, takie jak: agrest, borówka wysoka, brzoskwinia i morela, buraki ćwikłowe, cebula, gruszki, jabłka, kalafior, kapusta głowiasta, malina, marchew, ogórek gruntowy, ogórek pod osłonami, papryka, pomidory pod osłonami, porzeczka czarna i czerwona, sałata pod osłonami, śliwki, truskawki, wiśnie oraz ziemniaki, dla których zostały opracowane i zaakceptowane metody produkcji integrowanej.

Organy odpowiedzialne za nadzór nad funkcjonowaniem systemu jakości

1. System Chronionych Nazw Pochodzenia, Chronionych Oznaczeń Geograficznych i Gwarantowanych Tradycyjnych Specjalności:

▪ **Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi**

Odpowiada za przyjmowanie, ocenę i przekazywanie do Komisji Europejskiej wniosków o rejestrację, wniosków o zmianę specyfikacji oraz przyjmowanie i rozpatrywanie zastrzeżeń oraz sprzeciwów do wniosków o rejestrację pochodzących z innych krajów. Do przeprowadzania oceny merytorycznej wniosków powołany został specjalny organ opiniodawczo-doradczy przy ministrze – Rada ds. Tradycyjnych i Regionalnych Nazw Produktów Rolnych i Środków Spożywczych. Zadaniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi jest także upoważnianie jednostek certyfikujących, akredytowanych przez Polskie Centrum Akredytacji zgodnie z normą PN-EN 45011:2000, do przeprowadzania kontroli, wydawania i cofania certyfikatów na zgodność ze specyfikacją.

▪ **Inspekcja Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych**

Sprawuje państwowy nadzór nad upoważnionymi jednostkami certyfikującymi oraz może przeprowadzać kontrolę zgodności ze specyfikacją.

▪ **Jednostki certyfikujące**

Upoważnione do przeprowadzania kontroli, wydawania i cofania certyfikatów zgodności ze specyfikacją. Jednostki muszą zostać akredytowane zgodnie z normą EN 45011:2000 przez Polskie Centrum Akredytacji oraz zostać upoważnione przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

▪ **Polskie Centrum Akredytacji**

Urząd udzielający akredytacji jednostkom certyfikującym zgodnie z programem akredytacji jednostek certyfikujących produkty regionalne i tradycyjne w od-

niesieniu do wymagań normy PN-EN 45011:2000. Polskie Centrum Akredytacyjne jest organem niezależnym od Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

2. Rolnictwo ekologiczne

▪ **Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi**

Upoważnia jednostki certyfikujące, akredytowane w zakresie rolnictwa ekologicznego, zgodnie z normą PN-EN 45011:2000 do przeprowadzania kontroli, wydawania i cofania certyfikatów zgodności na prowadzenie produkcji metodami ekologicznymi.

▪ **Inspekcja Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych**

Sprawuje państwowy nadzór nad upoważnionymi jednostkami certyfikującymi w rolnictwie ekologicznym, dokonuje kontroli granicznej produktów rolnictwa ekologicznego, upoważnia do przywozu produktów rolnictwa ekologicznego z krajów trzecich, przyjmuje zgłoszenia producentów, którzy chcą rozpocząć produkcję metodami ekologicznymi.

▪ **Jednostki certyfikujące**

Jednostki certyfikujące po akredytacji w PCA i upoważnieniu przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi przeprowadzają kontrolę, wydają i cofają certyfikaty zgodności.

▪ **Polskie Centrum Akredytacji**

Urząd udzielający akredytacji jednostkom certyfikującym zgodnie z programem akredytacji jednostek certyfikujących produkty ekologiczne w odniesieniu do wymagań normy PN-EN 45011:2000. PCA jest organem niezależnym od MRiRW.

3. Integrowana produkcja (IP)

▪ **Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi**

Sprawuje nadzór nad Państwową Inspekcją Ochrony Roślin i Nasiennictwa.

- ***Państwowa Inspekcja Ochrony Roślin i Nasiennictwa***
Odpowiada za nadzór nad funkcjonowaniem systemu Integrowanej Produkcji oraz certyfikację tego systemu.
- ***Główny Inspektor Ochrony Roślin i Nasiennictwa***
Zatwierdza szczegółowe metodyki prowadzenia upraw w integrowanej produkcji.
- ***Wojewódzki Inspektor Ochrony Roślin i Nasiennictwa***
Przyjmuje zgłoszenia producentów do systemu IP za pośrednictwem najbliższej jednostki organizacyjnej Inspekcji i wpisuje beneficjenta do ewidencji. Ponadto jest upoważniony do kontroli Integrowanej Produkcji i do wydawania certyfikatów poświadczających stosowanie integrowanej produkcji. Prowadzi kontrolę szkoleń dotyczących IP w zakresie realizacji programu szkoleń i wydawania zaświadczeń ich ukończeniu.

Instytucja przyjmująca wniosek

Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (ARiMR).